

РОЛЬ ІНТОНАЦІЇ У ВИДІЛЕННІ СЕМАТИЧНО ВАЖЛИВИХ ВІДРІЗКІВ МОВЛЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО КІНОДИСКУРСУ)

Тер-Григорьян М. Г.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

вул. Дворянська, 2, Одеса, Україна

orcid.org/0000-0001-7558-2533

margo19782@ukr.net

Домбровська С. А.

викладач кафедри англійської мови № 3

Національний університет «Одеська морська академія»

вул. Дідріхсона, 8, Одеса, Україна

orcid.org/0000-0002-4278-7177

sloika.lolo@gmail.com

Ключові слова: *інтонація, просодія, виділеність, кінодискурс, кінодіалог.*

Статтю присвячено дослідженню засобів інтонації, які сприяють реалізації видільності семантично важливих одиниць мовлення. Досліджуваний фактичний матеріал – кінодискурс – є вербальним компонентом фільму в сукупності з аудіовізуальним рядом та іншими значущими екстралінгвальними факторами. Кінодіалог як складник кінодискурсу є структурно-лінійним утворенням, суворо детермінованим, стійким, упорядкованим у часі, для якого характерним є взаємонакладання вербальних і візуальних компонентів та передбачуваність. Інтонаційно-просодичне аранжування діалогу визначається його прагматичним наміром, особливостями композиційної і логіко-семантичної структури. Аналіз поєднання перед'ядерних та ядерних компонентів дозволяє вивести типові мелодичні моделі, що маркують найбільш інформаційно значущі одиниці. До них зараховуємо поєднання високої рівної шкали з високим низхідним чи низхідно-висхідним тоном, характерне для більшості синтагм рематичного компонента. Щодо логічних відносин, то ця модель передає послідовність дій, відношення причини та наслідку, відкриває нову тему повідомлення, приволокає увагу слухача. Стабільну перцептивну яскравість отримують дискурсивні компоненти, оформлені комбінацією ступеневої, скандентної, ковзної шкали, спадневої шкали з порушеною поступовістю із високими та середніми низхідними тонами. Маркування важливих для розкриття рематичного компонента синтагм є також основним призначенням ступеневої та спадної шкал. Вони увиразнюють важливі для розкриття рематичного компонента частини фраз, а також оформлюють висновки, умовиводи, причино-наслідкові відносини. Досить часто ступеневі шкали відкривають нову мікротему дискурсу, надаючи особливої ритмічності видільним фразам. Проведений інструментальний аналіз видільних засобів інтонації довів, що виділеність семантично важливих мовленнєвих відрізків досягається підвищенням тонального рівня, розширенням тонального діапазону, посиленням інтенсивності, прискоренням темпу мовлення, використанням пауз перед семантично важливими лексичними одиницями.

THE ROLE OF INTONATION IN EMPHASIZING OF SEMANTICALLY IMPORTANT SPEECH UNITS (ON THE SAMPLES FROM MODERN ENGLISH FILM DISCOURSE)

Ter-Grygorian M. G.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages for Humanities
Odesa I. I. Mechnikov National University
Dvorianska str., 2, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0001-7558-2533
margo19782@ukr.net*

Dombrovska S. A.

*Lecturer at the Department of the English Language № 3
National University "Odesa Marine Academy"
Didrikhsona str., 8, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-4278-7177
sloika.lolo@gmail.com*

Key words: *intonation, prosody, emphasis, film discourse, film dialogue.*

The article is a contribution to defining intonation means that emphasize semantically important speech units. To meet the aim identified above, data has been selected from film discourse which is seen as a verbal film component combined with its audiovisual line and other relevant extralinguistic factors. Film dialogue as a component of film discourse is a structural linear pattern, which is strictly determined, stable, time-ordered, characteristic of verbal and visual components and predictable. Intonation-prosodic arrangement of a dialogue is determined by its pragmatic intention, as well as peculiarities of compositional and logico-semantic structure. The analysis of the combination of pre-nuclear and nuclear components allows to identify certain typical melodic patterns marking semantically important pieces of information. The former have been defined as the combination of high level head with high falling or falling-rising tone, which is typical for most sense groups of the theme. As for the logical arrangement, this pattern expresses the sequence of actions, cause and effect relationship, it initiates a new topic and attracts the listener's attention. Stable perceptive emphasis is gained by discourse components framed by the combination of descending, scandent, sliding, or broken descending heads with high or mid falling tones. Intonation emphasis of the sense groups manifesting the rheme is also performed by descending or falling heads. They highlight those parts of sense groups which are important for the rheme realization and frame conclusions, arguments, cause-effect relations. Descending heads often start a new discourse microtopic, creating certain rhythm for the highlighted phrases. The carried out instrumental analysis of emphatic communicative means has been helpful to prove that the emphasis of the most semantically important speech fragments is manifested by raising the pitch, widening the speech range, increasing the intensity, quickening the speech tempo, using meaningful pauses in front of semantically important word units.

Постановка проблеми. Пропонована робота присвячена опису ролі просодичних засобів, як-от мелодія, тональний рівень, діапазон мовлення, гучність та темп мовлення, у виділеності семантично важливих відрізків мовлення.

Актуальність роботи зумовлена зростаючим інтересом лінгвістики до комунікативно-праг-

матичного аналізу спілкування, що потребує вивчення функціонування мовленнєвих засобів у конкретних ситуаціях спілкування. Комунікативна спрямованість теорії дискурсу вимагає пояснення вибору і комбінаторики засобів мовлення, до яких вдаються учасники комунікації. Так, лінгвісти виявляють інтерес до інтонаційно-просодичного

аранжування мовлення, простежують зв'язок між змістом повідомлення та інтонацією мовця.

Теоретико-методологічну основу роботи склали положення, сформульовані в межах теоретичної і прикладної фонетики (Л.В. Златоустова, І.Ю. Павловська, Р.К. Потапова; Д. Крістал, А. Крутенден та ін.) та теорії інтонації (А.І. Багмут, Т.О.Бровченко, Л.П. Блохіна, Ю.О. Дубовський, Ю.В. Ковальов, С.В. Кодзасов, Т.М. Надєїна, Т.М. Николаєва, І.Г. Торсуєва, О.Л. Фрейдіна, D. Bolinger, van Donzel, D.Hirst та ін.).

Однією з передумов нашого дослідження є положення про те, що інтонація становить одне з найважливіших засобів як здійснення зв'язності тексту, так і забезпечення відносної окремоті, смислової дискретності частин, формування у тексті смислового ядра та периферії [3; 12; 20]. Як слушно вказує І.Г. Торсуєва, «інтонація підкреслює ступінь важливості і інформативності відрізків тексту щодо його головної ідеї» [20, с. 111].

Ритмізованість англійської мови зумовлює першочергову увагу реципієнтів мовлення до найбільш важливої семантичної інформації [10; 18; 26]. Поділ смислових одиниць у лінійному потоці мовлення, виокремлення головного і затушовування найменш важливого для процесу комунікації здійснюється мовцем на підставі його задуму. В усному мовленні, коли семантика і синтаксис є нейтральними у вирішенні питання про семантичний фокус, на перше місце виходить інтонація [19; 22; 23].

Мета і завдання статті. Метою роботи є визначення засобів інтонації, які використовуються у художньому діалогічному мовленні для виділення семантично важливих одиниць.

Предмет та об'єкт дослідження. Об'єктом вивчення в пропонованому дослідженні обрано сучасний англомовний художній кінодискурс. Предметом дослідження є засоби інтонаційного виділення семантично важливих реплік сучасного англомовного художнього кінодискурсу.

Матеріалом дослідження слугували діалогічні епізоди, які характеризуються інтонаційною емпазою, відібрані з художніх фільмів *Crazy Stupid Love*, *The Best Offer* та *The Ugly Truth* загальною тривалістю 37 хвилин.

Спостереження над матеріалом цього дослідження відбувалося в три етапи, які є традиційними для фонологічних досліджень: перцептивний аналіз, аудиторський аналіз та інструментально-фонетичний аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досліджуваний фактичний матеріал – кінодискурс – є зв'язним текстом (вербальним компонентом фільму) у сукупності з аудіовізуальним рядом та іншими значущими екстралінгвальними факторами [8].

Кінотекст і кінодіалог як складники кінодискурсу є структурно-лінійними утвореннями,

суворо детермінованими, стійкими, впорядкованими в часі, розмежованими послідовністю та взаємонакладанням вербальних і візуальних компонентів відповідно до задуму колективного автора, характеризуються множинністю відтворення в тій самій постійній формі, тому є передбачуваними [13].

Під кінодіалогом розуміють «вербальний компонент художнього фільму, смислова завершеність якого забезпечується аудіовізуальним рядом у дискурсі фільму» [4, с. 77].

Кінодіалог відрізняється від реального мовлення. Він характеризується подвійністю, адже він не є спонтанним, але повинен здаватися таким. Він є незмінним, але повинен здаватися ефемерним так само, як мовлення, яке він імітує. Має створюватися враження, що актор *говорить* те, що в дійсності *декламує напам'ять*. Приймаючи ці умовності, кіноаудиторія приймає і подвійність кінодискурсу.

Аналізуючи особливості драматичного діалогу, С. Козлофф звертає увагу на те, що глядачі одночасно приймають ілюзію спонтанності й розуміють, що це удавання [27]. Звісно, кінодіалог відрізняється від спонтанної повсякденної мовленнєвої діяльності. Як би сильно кінодіалог не прагнув до імітації живої розмови, це завжди імітація. Він був задуманий, написаний, переписаний, пройшов цензуру, його відредагували, відрепетирували і відтворили. Проте, як слушно зазначає Н.О. Бігунова, вербальний компонент фільму, кінодіалог, стараннями сценариста, режисера та акторів наближений до законів реальної комунікації [2, с. 70].

Отже, у наступному дослідженні ми намагалися з'ясувати, які інтонаційні засоби обирають мовці (персонажі кіно дискурсу) для виділення семантично важливих одиниць.

Загалом, інтонаційно-просодичне аранжування діалогу визначається його прагматичним наміром, особливостями композиційної і логіко-семантичної структури [10; 17; 6].

Здійснюючи свої основні функції – делімітацію і інтеграцію потоку мовлення, інтонація виконує і видільну функцію. Відомо, що найбільший ступінь інтонаційної виділеності властивий ділянкам, які передають основну інформацію, менший – маркує надлишкові елементи [5; 12; 15; 22]. Це пов'язано з провідною роллю перших у розвитку функціональної перспективи цілісного дискурсу, яка утворюється постійним перегрупуванням тема-рематичних блоків. В ієрархії формальних засобів інтонація виступає провідним диферентором рематичних ділянок.

Виділеність досягається змінами мелодії, особливим емпатичним наголосом, змінами висотного рівня, гучності, темпу мовлення, паузами. Ці засоби можуть діяти окремо чи у поєднанні одне

з одним, при цьому, звісно, використання одразу кількох засобів виділення є найбільш ефективним.

Т.М. Ніколаєва виокремлює такі критерії інтонаційної виділеності: 1) вона має бути перцептивною активною, тобто сприйматися всіма носіями мови як таке; 2) має вносити у загальний зміст вислову якийсь додатковий смисловий елемент, а семантика може бути втілена як у безпосередньому контексті, так і на пресупозиційному тлі [16].

Уважається, що категорія інтонаційної виділеності реалізується: 1) у контрастному, порівняно з тлом, інтонаційному маркуванні центральних предикатів; 2) в оформленні просодичними засобами його рематичного ядра; 3) в акцентуації семантичних центрів (ключових слів) та встановленні відносин між ними [5; 14].

Для досягнення просодичної виділеності необхідна участь усіх просодичних складників: частоти основного тону, довготи та інтенсивності. Для сприйняття інформації також важливим є ритм, який забезпечує послідовність, передбаченість появи значущих елементів.

Ю.О. Дубовський зазначає, що функціонально більш вагомим у переданні змісту є ядерний тон, а перед'ядерний компонент більш інформаційний у переданні емоційних конотацій [7, с. 18]. На думку А.А. Метлюк, у фразі семантично та функціонально навантаженим є не тільки ядерний тон, а і перед'ядерна частина. Дослідник наголошує, що структура повного тонального контуру, що включає перед'ядерну, ядерну та заядерну частини, ізоморфна синтаксичній структурі повного речення. Групі підмета відповідає перед'ядерна частина контуру (шкала), тоді як ядерно-заядерна частина відповідає групі присудка. Отже, шкала аналогічна підмету, ядерний тон – присудку, заядерний тон – додатку та обставині [14, с. 112].

Продовжуючи наведену вище думку, О.Г. Прокоф'єва доходить висновку, що ядерно-заядерна частина синтагми відповідає рематичному компоненту фрази, а перед'ядерна частина відповідає тематичному компоненту [19].

Проведене перцептивне та аудиторське дослідження вибірки з англомовного кінодискурсу доводить, що перед'ядерний компонент є важливою частиною інтонаційного контуру і значно модифікує значення, яке передається кінетичним тоном. Такі емоційні шкали, як висока, рівна, ступенева, ковзна, посилюють семантику основного тону, надають вислову більшої значущості та додаткової виділеності у межах фрази. Інші шкали, як-от рівна, поступово спадна та висхідна, є нейтральними, проте вони спроможні утворити певний рівневий контраст.

За нашими спостереженнями, висока рівна шкала, особливо у поєднанні з високим (середнім) спадним та спаднево-східним тоном, надає знач-

ний ступінь виділеності всій синтагмі. Висока рівна шкала привертає увагу слухача завдяки своїй яскравій акустичній формі та, як показали наші спостереження, маркує семантично важливі синтагми.

Прикладом вживання високої рівної шкали з метою виділення тематичної інформації можуть слугувати такі фрази:

– *Well, it turns out I've been buying the wrong size suit for like 20 years, so...* (Crazy Stupid Love).

– *Why do not you tell me how much they enjoyed Colin transando in Los Angeles?* (The ugly truth).

Маркування важливих для розкриття рематичного компонента одиниць є також основним призначенням таких шкал, як ступенева та спадна. До того ж вони оформлюють висновки, умовиводи, причино-наслідкові відносини. Досить часто ступеневі шкали відкривають нову мікротему дискурсу, надаючи особливої ритмічності виділеним фразам, що, на нашу думку, оптимізує процес слухового сприйняття, оскільки змінює звичний, установлений ритм розповіді і сигналізує про появу нового явища динамічного синтаксису. Наводимо фрази, в яких ступенева шкала маркує раптовий поворот бесіди:

– *Me sitting there for the past two hours not being able to take my eyes off you is fact* (Crazy Stupid Love).

– *This affection is because they won't have to put up with me anymore* (best offer).

Наступною шкалою, яка маркує важливу інформацію, є ковзна, яка є найбільш яскравою і емоційною, оскільки вона спроможна однаково виділяти всі наголошені склади фрази. Вона характерна для найемоційніших фраз, наприклад:

– *Billions and billions wasted in psychological nonsense* (The ugly truth).

– *And he thinks that you're way too pretty to be interesting and that's hogwash* (Crazy Stupid Love).

Отже, дослідження перед'ядерного компонента мелодійного контуру фраз вибірки показує, що участь шкал у структуруванні семантики інтонаційної виділеності у межах кінодискурсу є досить значною. Поряд із емоційними конотаціями шкала бере участь у вираженні загальносмислових категорій та сприяє розвитку функціональної перспективи дискурсу.

Перцептивне дослідження термінальних тонів, які сприяють інтонаційній виділеності, свідчить про те, що виділеність найчастіше досягається завдяки вживанню високого низхідного тону, який зафіксований у 52% реалізацій; досить часто (35%) виділеність досягається також вживанням низхідно-висхідного тону.

Аналіз поєднання перед'ядерних та ядерних компонентів дозволяє вивести деякі типові мелодичні моделі, що маркують найбільш інформаційно

значущі одиниці. До них зараховуємо поєднання високої рівної шкали з високим низхідним чи низхідно-висхідним тоном. Таке поєднання є характерним для більшості синтагм рематичного компонента. Щодо логічних відносин, то ця модель передає послідовність дій, відношення причини та наслідку. Крім того, вказане поєднання доволі часто розкриває нову тему повідомлення, виконуючи роль зачину та фокусуючи увагу слухача, наприклад:

You'd like me to believe you haven't walked a street in 12 years? (The best offer).

Стабільну перцептивно яскравість отримують дискурсивні компоненти, що оформлені комбінацією ступеневої, скандентної, ковзної шкали, спадневої шкали з порушеною поступовістю з високими та середніми низхідними тонами. Застосування таких поєднань сприяє відбиттю логічних умовиводів, передає загальносміслові відношення причини та наслідку. Такі комбінації притаманні рематичним компонентам, при цьому найбільший ступінь виділеності зумовлений характером кінетичного тону: чим ширшим є діапазон падіння термінального тону, тим більш завершеною у смислово відношенні видається синтагма. Таким чином, спостерігаємо тенденцію до збільшення поєднань цих шкал із низхідними тонами у заключних фразах.

Слід також зазначити, що поєднання низької рівної шкали з високим низхідним тоном часто використовують для інтонаційного маркування найбільш значущих синтагм рематичного компонента. На відміну від моделей, про які йшлося раніше, такі фрази отримують інтонаційний контраст, оскільки у межах фрази відбувається розширення тонального діапазону від перед'ядерної частини до ядерного елемента. Таким чином, досягається особлива виділеність ядерного компонента фрази, який часто є ключовим словом діалогу, що відбиває тип його рематичної домінантності. Отже, цей вид мелодичної моделі утворює значення контрасту, протиставлення, порівняння, що часто використовується в антитезах:

– *But even though we won, they still deserve our respect (Crazy Stupid Love).*

– *But maybe that's good, you know? (Crazy Stupid Love).*

Перелічені моделі є інтонаційно маркованими, вони видаються найбільш перцептивно яскравими щодо моделей, нейтральних за виділеністю, які оформлені у дискурсі неемфатичними шкалами та нейтральними за характером термінальними тонами.

Інструментальний аналіз фраз, які характеризуються виділеністю, був проведений за допомогою комп'ютерної програми WinCECIL (версія 2008 року), що уможливило отримання комп'ютерних інтонограм та точних просодичних показників. Вивчалися показники частоти основного тону (що перцептивно досліджується як висотний рівень), інтенсивності (що відповідає перцептивно сприйманому показнику гучності) та тривалості (тобто темпу) емфатичних фраз, вимовлених чоловіками, жінками та дітьми у досліджених кінодіалогах. Гендерний фактор урахувався через фізіологічні відмінності різних груп, які не можна ігнорувати.

Спочатку ми звернулися до параметра частоти основного тону (далі – ЧОТ) тону (див. табл. 1).

Як свідчить таблиця 1, емфатичні фрази характеризуються широким частотним діапазоном, який у чоловіків становить 150 Гц, у жінок – 190 Гц, у дітей – 260 Гц. Природно, що найбільша емфатичність притаманна дітям.

Наведемо приклади фраз, у яких за рахунок розширення діапазону забезпечується виділеність ключових слів *possible, trust, police*:

– *So, you believe time can make any kind of cohabitation possible? (The best offer).*

– *If you're doing this to win back my trust, it's been a bad deal for you (The best offer).*

– *There's nothing for it but to call the police (The best offer).*

Дослідження ЧОТ першого наголошеного та ядерного складів показали, що у досліджених фразах максимальне значення ЧОТ перебуває на першому наголошеному складі та становить у чоловіків 254 Гц, у жінок – 224 Гц, у дітей – 353 Гц. Наводимо приклади, у яких збільшення показника ЧОТ першого наголошеного складу забезпечує виділення певної лексичної одиниці:

– *That's the meanest thing anyone's ever said to me (Crazy Stupid Love).*

– *I just say that I love and all you heard was crazy? (The ugly truth).*

Таблиця 1

Частотні показники емфатичних фраз кінодискурсу, Гц

Голос	ЧОТ першого наголошеного складу	ЧОТ ядерного складу	Максимальна ЧОТ	Частотний діапазон
Чоловічий	254	142	254	150
Жіночий	224	196	296	190
Дитячий	353	354	409	260
У середньому	277	230	320	200

Таблиця 2

Інтенсивність емпатичних фраз, db

Голос	Перший наголошений склад	Ядерний склад	Максимальна інтенсивність	Середня енергетична наповненість фрази
Чоловічий	44	46	50	24
Жіночий	40	50	46	42
Дитячий	60	54	60	46
У середньому	48	50	52	37

Таблиця 3

Тривалість емпатичних фраз, мс

Голос	Перший наголошений склад	Ядерний склад	Тривалість фрази	Середня тривалість фрази
Чоловічий	388	385	3320	322
Жіночий	403	446	3291	260
Дитячий	351	395	2580	240
У середньому	380	409	3063	274

В інших епізодах (20%) збільшення показника ЧОТ першого наголошеного складу спостерігаємо на ядерному складі, що становить у чоловіків 142 Гц, у жінок – 196 Гц, у дітей – 354 Гц.

Далі звернімося до параметра інтенсивності як засобу утворення інтонаційної виділеності (див. табл. 2).

Дослідження інтенсивності фраз, у яких реалізується категорія виділеності, продемонструвало, що пікова інтенсивність припадає на ядерний склад. Значення інтенсивності є високими і становлять у чоловіків 50dB, у жінок – 46dB, у дітей – 60dB. Наведемо приклади фраз, у яких категорія виділеності реалізується за допомогою збільшення інтенсивності вимови ядерного складу:

– *Do not take those keys! Do not take those keys! I'm not letting you take those keys* (Crazy Stupid Love).

– *My God, you always have to be so vulgar?* (The ugly truth)

Аналіз тривалості фраз, які характеризуються інтонаційною виділеністю, показав, що їх вимовляння супроводжується прискоренням темпу: тривалість фраз становить від 2580 мс до 3320 мс; середня тривалість складу у чоловіків становить 322 мс, у жінок – 260 мс, у дітей – 240 мс. При цьому серед гендерних груп скоріше говорять діти (див. табл. 3).

Наведемо приклади фраз, де виділеність сегментично важливих одиниць досягається суттєвим прискоренням темпу:

– *But soon our age difference won't even matter. Which is good, because I'm pretty sure you're my soul mate* (Crazy Stupid Love).

– *How could you have lived the best years of your life in here?* (The best offer)

Важливим засобом реалізації виділеності тієї чи іншої лексичної одиниці є пауза, яка має місце

перед найбільш семантично важливою мовленнєвою одиницею, наприклад:

– *If I didn't know about her problems, I'd say she was normal* (The best offer).

– *Aren't I at least due an explanation?* (The best offer)

– *You understand how much I hate myself for doing that?* (The ugly truth)

У середньому тривалість таких пауз становить 1050 мс.

Висновки і перспективи подальших розробок. Таким чином, перцептивне, аудиторське та інструментальне дослідження видільних засобів інтонації дозволяють дійти висновку, що виділеність семантично важливих мовленнєвих відрізків досягається:

1) використанням високої рівної, східної або ковзної шкали;

2) використанням високого низхідного або низхідно-висхідного термінального тону;

3) підвищенням тонального рівня мовленнєвої одиниці до 200 – 400 Гц;

4) розширенням тонального діапазону до 150 – 260 Гц;

3) посиленням інтенсивності до 45 – 60 dB;

4) прискоренням темпу мовлення;

5) використанням пауз перед важливими в семантичному плані лексичними одиницями (тривалістю в середньому 1050 мс).

Перспективу дослідження вбачаємо у вивченні видільних засобів інтонації, характерних для інших типів дискурсів (інформаційного або академічного).

ЛІТЕРАТУРА

1. Багмут А.І., Бровченко Т.О. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. Київ : Наукова думка, 1994. 190 с.

2. Бігунова Н.О. Позитивна оцінка : від когнітивного судження до комунікативного висловлювання : монографія. Одеса : КП ОМД, 2017. 580 с.
3. Блохина Л.П. О роли просодических средств в организации устных текстов. *Функциональная просодия текста* : Сб. науч.тр. Москва, 1982. Вып. 201. С. 52–64.
4. Горшкова В.Е. Перевод в кино : монография. Иркутск : ИГЛУ, 2006. 278 с.
5. Горячева Н.Ю. Некоторые особенности реализации просодической категории выделенности в спонтанном звучащем тексте : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 1999. 187 с.
6. Григорьев Е.И., Евтеев С.В. Влияние интонации речи на формирование концепта «угроза» (экспериментально-фонетическое исследование на материале современного немецкого языка) : монография. Москва : Издательство РГСУ, 2017. 136 с.
7. Дубовский Ю.А. Анализ интонации устного текста и его составляющих. Минск : Вышейшая школа, 1978. 153 с.
8. Зарецкая А.Н. Особенности реализации подтекста в кинодискурсе : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Челябинск, 2010. 180 с.
9. Захватова Е.А. Риторическая функция интонации сценического монолога : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Иваново, 2016. 25 с.
10. Златоустова Л.В., Надеина Т.М. Просодические средства выделения слова во фразе. Экспериментальная фонетика. Москва : Наука, 1989, 175 с.
11. Ковалев Ю.В. Прагматическая функция интонации в публичной политической речи : автореф. дис. ... докт. филол. наук : 10.02.01. Москва, 2008. 45 с.
12. Кодзасов С.В. Уровни, единицы и процессы в интонации. *Проблемы фонетики*. Москва : Наука, 1999. № 3. С. 197–216.
13. Колодина Е.А. Взаимодействие семиотических систем при формировании смысла кинодиалога : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Иркутск, 2013. 168 с.
14. Метлюк А.А. Взаимодействие просодических систем в речи билингва : учебное пособие. Минск : Вышейшая школа, 1986. 112 с.
15. Надеина Т.М. Просодические средства как факторы речевого воздействия. *Фонетика сегодня. Материалы докладов и сообщений V Международной научной конференции*. Москва : Институт русского языка им. В.В. Виноградова РАН. 2007. С. 140–142.
16. Николаева Т.М. От звука к тексту. Москва : Языки славянской культуры, 2000. 680 с.
17. Павловская И.Ю. Фоносемантические аспекты речевой деятельности : дис. ... докт. филол. наук : 10.02.04. Санкт-Петербург, 1999. 393 с.
18. Потапова Р.К. Речь: коммуникация, информация, кибернетика. Москва : Радио и связь, 1997. 528 с.
19. Прокофьева О.Г. Семантика интонационной выделенности в текстах спонтанной монологической речи : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2000. 196 с.
20. Торсуева И.Г. Интонация и смысл высказывания. Москва : Наука, 1979. 111 с.
21. Фрейдина Е.Л. Риторическая функция просодии: на материале британской академической публичной речи : дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.04. Москва, 2005. 407 с.
22. Хромов С.С. Интонация как универсалия. *Вестник ВГУ Языкознание. Серия 2*. Волгоград, 2013. № 1 (17). С. 84–91.
23. Bolinger D. Intonation and its uses. Melody in grammar and discourse. Stanford, California, 1989. 278 p.
24. Cruttenden A. Intonation. 2nd ed. Cambridge : CUP, 1997. 205 p.
25. Crystal D. The English tone of voice. London, 1975. 224 p.
26. Donzel van. Prosodic aspects of information structure in discourse. Amsterdam, 1999. 195 p.
27. Kozloff S. Overhearing Film Dialogue. Berkeley & Los Angeles : University of California Press, 2000. 323 p.
28. Hirst D., Cristo A. Intonation Systems. Cambridge : CUP, 1998. 489 p.

REFERENCES

1. Bahmut A.I., Brovchenko T.O. (1994) Intonatsiina vyraznist zvukovoho movlennia zasobiv masovoi informatsii [Intonation emphasis of oral presentation of mass media]. Kyiv : Naukova dumka. (in Ukrainian)
2. Bihunova N.O. (2017)pozytyvna otsinka : vid kohnityvnoho sudzhennia do komunikatyvnoho vyslovliuvannia [Positive Evaluation: from a Cognitive Judgement to a Communicative Utterance] : monograph. Odesa : KP OMD. (in Ukrainian)
3. Blokhina L. P. (1982) O roli prosodicheskikh sredstv v organizatsii ustnykh tekstov [On the role of prosodic means in oral texts organization] : a collection of scientific papers. Moscow. Vol. 201. S. 52 – 64.
4. Gorshkova V.E. (2006) Perevod v kino [Translation in film] : monograph. Irkutsk : IGLU. (in Russian)
5. Goryacheva N.Yu. (1999) Nekotorye osobennosti realizatsii prosodicheskoy kategorii vydelennosti v spontannom zvuchashchem tekste [Some peculiarities of the prosodic category of emphasis

- in spontaneous oral text]: PhD Thesis. Moscow. (in Russian)
6. Grigor'ev E.I., Evteev S.V. (2017) Vliyaniye intonatsii rechi na formirovaniye kontsepta «ugroza» (eksperimental'no-foneticheskoye issledovaniye na materiale sovremennogo nemetskogo yazyka) [The impact of speech intonation on the formation of the concept of threat (experimental phonetic research on the samples from the modern German language)]: monograph. Moscow : Izdatelstvo RGSU. (in Russian)
 7. Dubovskiy Yu. A. (1978) Analiz intonatsii ustnogo teksta i ego sostavlyayushchikh [The analysis of oral text and its components]. Minsk : Vyisheyshaya shkola. (in Russian)
 8. Zaretskaya A.N. (2010) Osobennosti realizatsii podteksta v kinodiskurse [The peculiarities of context realization in discourse]: PhD Thesis. Chelyabinsk. (in Russian)
 9. Zakhvatova E.A. (2016) Ritoricheskaya funktsiya intonatsii stsenicheskogo monologa [The rhetoric function of intonation in stage monologue]: PhD Thesis. Ivanovo. (in Russian)
 10. Zlatoustova L.V., Nadeina T.M. (1989) Prosodicheskie sredstva vydeleniya slova vo fraze. Eksperimental'naya fonetika [The prosodic means of emphasizing a word in a phrase. Experimental phonetics]. Moscow : Nauka.
 11. Kovalev Yu.V. (2008) Pragmaticheskaya funktsiya intonatsii v publichnoy politicheskoy rechi [The pragmatic function of intonation in public political speech]: PhD Thesis. Moscow. (in Russian)
 12. Kodzasov S.V. (1999) Urovni, edinity i protsessy v intonatsii [levels, units and processes in intonation]. *Problemy fonetiki* [The problems of phonetics]. Moscow : Nauka. # 3. S. 197 – 216.
 13. Kolodina E.A. (2013) Vzaimodeystvie semioticheskikh sistem pri formirovanii smysla kinodialoga [The interaction of semiotic systems in the formation of the meaning of film dialogue]: PhD Thesis. Irkutsk. (in Russian)
 14. Metlyuk A. A. (1986) Vzaimodeystvie prosodicheskikh sistem v rechi bilingva [The interaction of prosodic systems in the speech of a bilingual]: work book. Minsk: Vyisheyshaya shkola. (in Russian)
 15. Nadeina T.M. (2007) Prosodicheskie sredstva kak faktory rechevogo vozdeystviya [Prosodic means as the factors of speech impact]. *Fonetika segodnya* [Phonetics today] : the materials of reports of the 5th international scientific conference, Moscow : Institute of the Russian language named after V. V. Vinogradov RAN. S. 140 – 142.
 16. Nikolaeva T.M. (2002) Ot zvuka k tekstu [From word to text]. Moscow : Yazyiki slavyanskoj kulturyi. (in Russian)
 17. Pavlovskaya I.Yu. (1999) Fonosemanticheskie aspekty rechevoy deyatelnosti [Phonosemantic aspects of speech activity] : PhD Thesis. Saint-Peterburg. (in Russian)
 18. Potapova R.K. (1997) Rech' : kommunikatsiya, informatsiya, kibernetika. Moscoe : Radio i svyaz [Speech : communication, information, cybernetics]. (in Russian)
 19. Prokof'eva O. G. (2002) Semantika intonatsionnoy vydelenosti v tekstakh spontannoy monologicheskoy rechi [Semantics of intonation emphasis in the texts of spontaneous monologue speech] : PhD Thesis. Moscow. (in Russian)
 20. Torsueva I. G. (1979) Intonatsiya i smysl vyskazyvaniya [Intonation and the meaning of an utterance]. Moscow : Nauka, 1979. (in Russian)
 21. Freydina E.L. (2005) Ritoricheskaya funktsiya prosodii: na materiale britanskoy akademicheskoy publichnoy rechi [The rhetorical function of prosody : on the samples from British academic public speech] : PhD Thesis. Moscow. (in Russian)
 22. Khromov S.S. (2013) Intonatsiya kak universal'nyy yazykovyy fenomen [Intonation as a universal]. *Vestnik VGU : Yazykoznanie* [Bulletin of VGU : Linguistics]. Vol. 2. # 1 (17). S. 84 – 91.
 23. Bolinger D. (1989) Intonation and its uses. Melody in grammar and discourse. Stanford, California.
 24. Cruttenden A. (1997) Intonation. 2nd ed. Cambridge : CUP.
 25. Crystal D. (1975) The English tone of voice. London.
 26. Donzel van. (1999) Prosodic aspects of information structure in discourse. Amsterdam.
 27. Kozloff S. (2000) Overhearing Film Dialogue. Berkeley & Los Angeles : University of California Press.
 28. Hirst D., Cristo A. (1998) Intonation Systems. Cambridge : CUP.